

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1739

Vragen van de leden **Van Gent** en **Sap** (beiden GroenLinks) aan de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Economische Zaken over *het toenemend aantal kleine zelfstandigen (zzp-ers) dat aanklopt bij de voedselbanken in Nederland voor gratis levensmiddelen*. (Ingezonden 15 januari 2010)

1
Hebt u kennis kunnen nemen van het artikel «De vrijheid kwijt, maar eindelijk rust»?¹

2
Wat is uw reactie op de uitspraken van Voedselbank Nederland dat er zich wekelijks kleine zelfstandigen melden bij de voedselbank?

3
Kunt u inzichtelijk maken welke crisismaatregelen het kabinet heeft getroffen om de kleine zelfstandigen en flexibele arbeidskrachten te ondersteunen?

4
Wat is uw reactie op de uitspraken van Coen Teulings van het CPB dat zzp-ers de groep op de arbeidsmarkt zijn die de klappen van de crisis opvangt en dat zij door hun flexibele inzetbaarheid een ideale buffer vormen voor werkgevers: ze vliegen er als eersten uit als het slecht gaat?

5
Deelt u de mening dat onze huidige wet- en regelgeving onvoldoende is

afgestemd op (nieuwe) vormen van werkend ondernemerschap en soms zelfs drempels opwerpt in voorzieningen als pensioenopbouw? Zo nee, waarom niet?

6
Kunt u inzichtelijk maken welke stappen u tot nog toe heeft ondernomen om de aangenomen motie Halsema/Hamer d.d. 28 mei 2009² uit te voeren? Wanneer verwacht u dat deze volledig uitgevoerd zal zijn?

7
Deelt u de mening dat het huidige rekenmodel om te komen tot werkloosheidscijfers geen volledig en waarheidsgetrouw beeld geeft omdat bijvoorbeeld zzp-ers hierin niet worden meegenomen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, bent u bereid het rekenmodel en daarmee de werkloosheidscijfers te moderniseren? Zo nee, waarom niet?

¹ NRC-next, 13 januari 2010.

² Kamerstuk 31 951, nr. 9.

Antwoord

Antwoord van minister **Donner** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid), mede namens de minister van Economische Zaken (ontvangen 26 februari 2010) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 1462

1
Ja.

2
Van de mededeling over de voedselbanken kan ik niet anders dan kennisnemen. Signalen die ik hierover krijg geven geen eenduidig beeld. Dat kan ook niet anders; lang niet alle voedselbanken houden de achtergrond bij van de mensen die zij helpen met een voedselpakket. Het is belangrijk dat mensen zelf in hun onderhoud kunnen voorzien en kunnen deelnemen aan de maatschappij. Ik ben van mening dat de gemeenten bij uitstek in staat zijn om mensen in hun problematiek terzijde te staan en hen meer duurzaam op weg te helpen. Dit geldt ook voor de hulp aan kleine zelfstandigen die vanwege de crisis (tijdelijk) in moeilijkheden zijn gekomen.

3
De overheid is niet bij machte wie dan ook te vrijwaren voor de gevolgen van de crisis. Het systeem van sociale zekerheid dient om mensen in staat te stellen zelf weer overeind te komen. Een fundamenteel onderscheid daarbij is arbeid in loondienst versus zelfstandige arbeid. Er zijn geen signalen dat dit niet functioneert, hoezeer de tijden ook zwaar vallen. Specifiek voor werknemers, waaronder flexwerkers, heeft het kabinet additionele middelen voor EVC en EVP en de

omscholingssubsidie beschikbaar gesteld. Met de omscholingssubsidie wil het kabinet bevorderen dat werknemers die door de economische crisis hun baan dreigen te verliezen door middel van omscholing snel weer aan de slag kunnen bij een andere werkgever. Uit een tussentijdse evaluatie bleek echter dat de voorwaarde – dat de nieuwe dienstbetrekking onmiddellijk moest aansluiten op de oude dienstbetrekking – ertoe leidde dat de beoogde doelgroepen van de regeling, waaronder de flexwerkers, onvoldoende werden bereikt. De contracten van flexwerkers lopen vaak automatisch af. Daarom kan voor flexwerkers sneller de situatie ontstaan dat er sprake is van een korte periode WW voordat er een nieuwe werkgever is gevonden. Om te voorkomen dat de nieuwe werkgevers van deze flexwerkers om die reden niet in aanmerking zouden kunnen komen voor de subsidieregeling, is de regeling op 14 december gewijzigd. Met het toestaan van een maximale periode van vier weken tussen de nieuwe dienstbetrekking en de voorafgaande dienstbetrekking is de regeling toegankelijker gemaakt voor flexwerkers. Binnenkort zal de termijn verder worden opgerekt tot drie maanden.

Verder heeft het kabinet een wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer om mogelijk te maken dat met jongeren tot 27 jaar langer en vaker een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd kan worden aangegaan voordat een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd ontstaat. Het wetsvoorstel is bedoeld om jongeren gedurende de economische crisis langer aan het werk te houden. Het betreft een tijdelijke maatregel van in principe twee jaar.

Het kabinet heeft het afgelopen jaar diverse fiscale maatregelen genomen ter ondersteuning en stimulering van ondernemers. Daar kunnen dus ook zzp'ers van profiteren.

Zo is met ingang van dit jaar de kleinschaligheidsinvesteringsaftrek fors verruimd en het uren criterium voor de MKB-winstvrijstelling afgeschaft. Tevens is deze vrijstelling verhoogd. Daarnaast is in verband met de economische crisis de tijdelijke willekeurige afschrijving ingevoerd voor zowel 2009 als 2010. In het kader van crisismaatregelen zijn verder geen extra maatregelen

voor zelfstandige ondernemers genomen. Een onderneming voert men voor eigen risico en rekening. Het beleidsinstrumentarium vanuit de overheid sluit aan op dit uitgangspunt. Ondernemers kennen goede én slechte tijden. Ondernemers dienen in goede tijden financiële buffers aan te leggen voor slechte tijden. Werkloosheid of beter gezegd een lege orderportefeuille is een ondernemersrisico dat onverzekerbaar wordt geacht, zowel publiek als privaat. Bij het aanleggen van financiële buffers worden ondernemers door de overheid ondersteund via generieke fiscale faciliteiten als de zelfstandigenaftrek en de MKB-winstvrijstelling. In het uiterste geval biedt de overheid een vangnet voor zelfstandige ondernemers die (tijdelijk) niet in hun bestaan kunnen voorzien. Zelfstandige ondernemers met een in beginsel levensvatbaar bedrijf of beroep en met tijdelijke financiële problemen kunnen onder voorwaarden gebruik maken van de mogelijkheden van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz).

Op korte termijn zal het wetsvoorstel verruiming kwijtschelding gemeentelijke heffingen worden ingediend. Daarin zal ook worden geregeld dat ook zelfstandige ondernemers met een laag inkomen in aanmerking kunnen komen voor kwijtschelding van gemeentelijke heffingen.

Daarnaast faciliteert de overheid zelfstandige ondernemers evenals werknemers op het gebied van scholing. Scholing kan bijdragen aan een duurzame arbeidsparticipatie. Om die reden zijn veel scholingsfaciliteiten van de overheid toegankelijk voor zowel zelfstandige ondernemers als werknemers. Zo kan iedereen die inkomstenbelasting betaalt of een partner heeft die dat doet, zijn arbeidsmarktrelevante scholingskosten (waaronder EVC) opvoeren als persoonsgebonden aftrek bij zijn belastingaangifte. Dat geldt ook voor zelfstandige ondernemers, voor zover deze kosten niet reeds als ondernemingskosten aftrekbaar waren van de belastbare winst. ESF-middelen zijn daarnaast in beginsel beschikbaar voor alle werkenden.

4

Ik onderschrijf dat zelfstandige ondernemers worden geraakt door de

crisis. Als het slecht gaat met de economie krijgen zelfstandige ondernemers te maken met minder opdrachten en/of een verlaging van uurtarieven. Als de economie aantrekt krijgen ze naar alle verwachtingen weer meer opdrachten tegen hogere tarieven. Risico's als fluctuaties in omzet zijn inherent aan het (zelfstandig) ondernemerschap. Dergelijke fluctuaties kunnen worden opgevangen door in goede tijden een financiële buffer op te bouwen voor de jaren waarin het economisch wat slechter gaat. Een groot deel van de zelfstandige ondernemers doet dit ook. Uit onderzoek van de RWI blijkt dat vier op de vijf zelfstandige ondernemers reserves heeft om een periode zonder werk op te vangen. Bijna een kwart van de zelfstandige ondernemers heeft zoveel reserves dat zij een jaar lang zonder werk kunnen. Ook uit CBS-cijfers blijkt dat zelfstandige ondernemers een vermogen hebben opgebouwd waarmee ze financiële tegenvallers kunnen opvangen. De helft van de zelfstandige ondernemers heeft een vermogen van minimaal €207.000. Hierachter gaat een zekere spreiding schuil; van de zelfstandige ondernemers heeft 75% een vermogen van minimaal €39.000.

5

De opkomst van de ZZP-ers leidt tot de vraag of het stelsel van arbeidsverhoudingen, fiscaliteit en sociale zekerheid nog wel is toegesneden op de toenemende diversiteit aan arbeidsrelaties. Het kabinet heeft hierover advies gevraagd aan de SER.

6

Bij brief van 15 september jl. is het kabinet ingegaan op de motie-Halsema/Hamer. De brief bevat een overzicht van het kabinetsbeleid op de terreinen die zelfstandige ondernemers aangaan, waaronder scholing, pensioen, arbeidsongeschiktheid, arbeidsomstandigheden, starten uit een uitkering, aanbesteding, mededinging en organisatiegraad. In deze brief heeft het kabinet aangegeven dat het vraagstuk van eventuele «belemmeringen» voor zelfstandige ondernemers in breder verband dient te worden gezien. De opkomst van de zelfstandige ondernemer en de mede als gevolg hiervan veranderende arbeidsmarkt

noodzaken tot een fundamentele discussie die zich niet beperkt tot eventuele praktische belemmeringen voor zelfstandigen, maar ook het achterliggende vraagstuk van de (toekomstige) positie van de zelfstandige in het sociaaleconomisch beleid adresseert. Hierover heeft het kabinet advies gevraagd aan de SER. Bij dit advies zijn belangenorganisaties van zelfstandig ondernemers betrokken.

7

Deze mening deel ik niet. Volgens de definitie van het CBS bestaat de werkloze beroepsbevolking uit mensen in de leeftijd van 15-64 jaar, zonder werk of met werk voor minder dan 12 uur per week, die in de afgelopen vier weken actief op zoek zijn geweest naar betaald werk van 12 uur of meer per week en daarvoor op korte termijn (binnen twee weken) beschikbaar zijn. Ook (ex-)zelfstandigen die voldoen aan deze criteria worden meegenomen in de werkloosheidscijfers.